

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Három esztendő.

II.

A Határőr előbbi számainak egyik azonos felirású cikkelyében a koalíciós pártok uralmának közhasznu országos tevékenységét fejtegettük és védelmeztük. Most a helybeli koalíciós kormányzat időszakával óhajtunk foglalkozni.

Az elmúlt rendszernek ujvidéki vezéréit, szereplőit és pártjait épúgy támadták és ócsárolták a mungók az itteni sajtóban, a választások folyamán kortesbeszédekben és különféle alkalommal, mint országszerte a koalíciós politikát és főképpen a függetlenségi pártot. A támadás módszeréhez azért fordultak ellenfeleink, hogy saját programjuk ürességéről eltereljék a figyelmet és port hintsenek a tévutra vezetendő polgárság szemébe. A taktikai fogás úgy—ahogy bevált és a függetlenségi párt ellenségei folyvást a három esztendő rágódnak, abból élőködnek a miniszteri daráló gépek, melyek hosszú beszédekkel lopták a parlament drága idejét.

A három esztendő eredményei helyett itt Ujvidéken öt éves korszakról lehet beszélnünk.

Ezelőtt öt esztendővel, mihelyt a Tisza István kormánya megbukott, Ujvidéken a városi ügyek terén az ellenzéki törvényhatósági bizottsági tagok ragadtak kezökbe a vezetést. A Polgári párt neve alatt már régebb idő óta kivették részüket az irányításban. Kidolgozott, szép koncepciójú programjának szabta meg a közélet a városi gazdálkodás szellemét már dr. Nemes Sándor életében.

A Polgári, később függetlenségi pártnak elsórangu érdemei vannak Ujvidék fellendítése körül. A legközelebbi időben majdan domináló kérdések eszméje jóformán mind a párt programjában jutott először kifejezésre.

A Balla Aladár-féle korszakban méltók maradtak a koalíciós bizottsági tagok előbbi hasznos tevékenységük jó hírnevéhez, sőt közreműködésük ereje fokozódott és tevékenységük tágasabb kört ölelt fel még társadalmi téren is.

A városi közélet három, illetve öt esztendei eredményeit a mungók álnok és aljas módon szökták legyaláznai. sajtójuk kupaktanácsnak nevezte el az öt esztendő közgyűlésének tagjait. Evvel természetesen csak akkor sértette volna a jelenlegi mungókat, ha biztosan nem tudta volna, hogy a mai mungók akkor nem vettek részt a közgyűléseken és igen közömbösen viselkedtek, a város érde-

kében nem buzgólkodtak, úgy hogy a szakbizottságokból is ki kellett hagyni őket.

A dolgok igazságos állásának dacára a mungó rosszakarat igen lebecsülte az öt esztendő többségének közhasznu tevékenységét és a közgyűlés színvonalát a »nivóját«, amint ők nevezik. A rosszakarat kívánja tőlük, hogy olyan bizottsági tagoknak szellemi kiválóságát és intellektuális erejét tagadják le, amilyenek: Tomics Jása, Adamovich István, Kubinyi Károly, Bruck Ferenc, Balla Árpád, Ámon Pál, Lusztig Nándor, Mayer József, Virág István, Wimmer Károly, Bozsénik Béla, Lovrekovich Ferenc, Herger Ágoston, Leitner Benő, Kron Richárd, Pekló Béla, Gály József, Geiszler József, Bradvarovics Koszta, Szlavnic István, Endre Antal, Paul Keresztély és a többiek, akiket a polgárok bizalma még az említettek kivül a közgyűlés termébe képviselőkül küldött és akiknek népszerűsége a polgárság körében igen nagy, érdeklődésük pedig szinte páratlan.

A rosszakaratnak és a mungók feneketlen tudatlanságának leküzdése céljából bemutatjuk az öt év tevékenységét a pártatlan történetíró szavaiva, nehogy részrehajlással vádoljanak. A közleményt Bács-Bodrog és Ujvidék monografiájából vesszük át és mutatványképpen közöljük. A testes kötet ára 32 korona. A kitűnő munkának nem volna szabad hiányoznia egyetlen ujvidéki polgár könyves asztaláról. Az idézett részletnek szerzője tudomásunk szerint dr. Marczekovich Imre városi főjegyző, aki hivatalos adatok felhasználásával írta meg cikkét, amely tehát teljes hitelre számíthat már szerzőjének részrehajlatlanságánál fogva is.

* * *

Ujvidék gazdasági fellendülése, közigazgatásának újjáfejlődése szoros kapcsolatban van az utóbbi években lezajlott országos politikai eseményekkel. A Fehérvár - kormánnyal szemben Ujvidék közönsége kiméletlen harcot folytatott. Megtagadta az önként befizetett adóknak a kir. adóhivatalba leendő beszolgáltatását és az ujonozás körüli közreműködést. Eme határozatát a belügyminiszter ismételt megsemmisítő rendeletével szemben, harmadizben is fenntartotta; az ellenállás szervezésére vezérő bizottságot küldött ki, mely a város polgárságát falragaszokon hívta fel, hogy önként adót senki se fizessen, sor alá önként senki se álljon. Természetes, hogy e küzdelem alatt a közigazgatás működése annyiban szünetelt, hogy a politikai küzdelemmel elfoglalt képviselőtestület és a közigazgatás élén álló tisztikar, már a kedvetlenül pénzügyi helyzetre való tekintettel is,

nagyobb arányu javaslatokkal nem lépett a közgyűlés elé, de ez a küzdelem eredményezte egyuttal azt, hogy a város kormányzásának élére Balla Aladár dr. főispán került, országgyűlési képviselőjévé pedig a város gróf Teleki Arvédet választotta; ennek a két férfinak köszönheti Ujvidék szab. kir. város első sorban a közigazgatás minden ágában való újjászületését és azt — a város közigazgatásának vezetésére nézve eléggé meg nem becsülhető — körülményt, hogy a törvényhatósági bizottságának Tomics Jása vezérlete alatt álló radikális szerb tagjai a függetlenségi érzelmű magyar bizottsági tagokkal együtt úgynevezett városi párttá egyesültek, mely párt jelenleg is vezére: Balla Aladár dr. főispán vezetése alatt irányítja a város közérdekű ügyeit. Igaz, hogy a város közönsége sem zárkózott el attól, hogy ahol kellett, anyagi áldozatoktól se riadjon vissza, de ez is csak a vezérférfiak irányításának és befolyásának eredménye.

A város gazdasági fellendülése.

Ez a város jelenét és jövőjét biztosító működés kiterjed a városi közigazgatás minden ágára és lehetővé fogja tenni, hogy Ujvidék városa községi pótdójának minden emelése nélkül, a legmodernebb kereskedelmi városok egyikévé váljék.

Ez időtől kezdve nagyobb lendületet vett a város fejlődése minden téren, különösen, mert a város fejlesztése ügyében régen szunnyadozó tervek, a kivitel, a végrehajtás stádiumába léptek, mert a város képviselőtestülete túltette magát azon a felfogáson, hogy a községi pótdó tetemes felemelése nélkül nagyobb beruházásokkal járó intézményeket alkotni nem lehet.

A mérnöki hivatal újjászervezése.

E változott felfogásnak első eredménye a mérnöki hivatal újjászervezése volt, mely habár négyeszeresébe kerül a városnak, mint azelőtt, abba a helyzetbe jutott, hogy a tervezésen tulmenő szolgálatokat is teljesíthet. Azonkivül az új szervezet akként határozott, hogy a városi mérnökök magángyakorlatot nem folytathatnak s így minden idejüket a városnak szentelhetik. Így azután, habár az új mérnöki hivatal új eszmékkel, új tervekkel föl nem lépett, a régiék közül mégis sokat megvalósított.

A mocsaras területek lecsapolása.

A város fejlődésére és közegészségügyére bénítólag hatott az, hogy a város belterülete közvetlenül mocsarakkal volt határos, ami nemcsak a terjedést gátolta, de egészségügyét is hátrányosan befolyásolta. Különösen a Limán nevezetű mocsár, melybe a gyárak szennyvizei folytak, ártalmas kigőzölgései vel valósággal ráfeküdt az illető városnegyed lakóaira. Ismételten tettek kísérletet a Limán szennyvizeinek levezetésére, de a város közönsége, tekintettel

BOGDÁNY és Társa

Budapest, VI. Dálnok-u. 12.

Saját házban
Telefon 988.

Ujvidék

II. Rákóczi ut 66.

Telefon 219.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

arra, hogy ezt a kérdést a vízvezeték és csatornázás kérdéseivel együtt szándékozott megoldani, a felajánlott anyagi eszközök csekély volta miatt, a Limán lecsapolásának kérdését huzamos időn át nem bírta dűlőre juttatni.

Végül belátta a város közönsége, hogy a város érdekeinek sokkal jobban megfelel, ha nem várva be a vízvezeték és csatornázás kérdésének még sok évig elhúzódó megoldását, gyökeresen segít a bajon és megszavazta a szükséges költségeket. Az áldozat meg is hozta gyümölcseit: a Limán bűzös mocsara nines többé, a szennyvizek zárt csatornában érkeznek az e célra készített víztartókba és onnan géperő közvetítésével a Dunába.

Ezzel kapcsolatban lecsapolták a várost övező többi mocsarakat is, melyeknek összegyűlemlt vizeit a selyemgyárnál és a Jozsimfoknál felállított szivattyú-telepek emelik át a Dunába. Ez által a város körülbelül ezer holdat meghaladó olyan földterületnek jutott a birtokába, mely azelőtt gazdaságilag nem volt hasznosítható. Igaz, hogy a területnek nagy része csakis e területnek teljes feltörése, illetőleg megtisztítása után lesz gazdaságilag használható, de így is sokat gyarapodott a város vagyoniilag, sőt a város fejlődése az így nyert területek kihasználása után lényegesen fog változni.

A hidsánc és a tilalmi körzet megszüntetése.

A mocsarakhoz hasonlóan befolyásolta a város fejlődését a péterváradí erőd kiegészítését alkotó hidsánc és az avval kapcsolatos építéstitalmi körzet, mely még a Mária Terézia által kiadott szabadalom-levéiben gyökerezik, úgy hogy az e körzeten belül épült házak és egyéb épületek csak azon esetben építhetők fel, ha előzőleg az építető nyilatkozatot ad arról, hogy épületeit szükség esetén a saját költségén, minden kártérítés nélkül lerombolja.

Az állandó hid.

E tilalom igen súlyosan nehezedett a városnak a legtermészetesebb iránya: a Duna felé való fejlődésére. Hosszu ideig céltalan volt a város minden lépése e tilalmi körzet megszüntetésére, illetőleg a hidsánc átvétele tárgyában; de legújabbán a város képviselőjének, Teleki Arvéd grófnak s a város főispánjának: Baka Aladár dr.-nak a nemzeti kormánytól és ennek ismét a hadügyi kormánytól látba vetett hathatós támogatása útján az egész kérdés irányba terelődött, hogy a hidsánc kérdésének közmegelegedés mellett leendő megoldása elérkezettnek látszik. Igaz ugyan, hogy a hidsánc megváltásának, illetőleg megszüntetésének kérdését elválaszthatatlanul összeköttetésbe hozták az állandó dunai hid megépítésével, de ennek az állandó dunai hidnak megalkotása ép oly első rangú érdeke a város közönségnek, mint a katonai köröknek és Szerém- valamint Bács-Bodrog vármegyéknek, miért is a kereskedelemügyi m. kir. miniszter az állandó hid megépítése esetén nemcsak a vámszedési jogot helyezte a város közönségének kilátásba, de arról is értesítette, hogy a katonai kinstár kész minden ellenszolgáltatás nélkül lemondani eddig gyakorolt vámszedési jogáról, ha az állandó dunai hidat a város megépíti.

Az állandó hid megépítése tehát a legújabb feltétele a hiderőd megszüntetésének. Van mellette persze más feltétel is; így pl. hogy a város közönsége köteles a hiderődben levő laktanyákat készpénzben megváltani, illetőleg egy zászlóalj elhelyezésére szolgáló laktanyát felépíteni. Az ezzel kapcsolatos kiadás 130 ezer korona. Ezenkívül az állandó hid előtt két őrházát kell építeni, melyek körülbelül 60—70 ezer ko-

ronába fognak kerülni; az építés-tilalmi körzetet pedig, az őrház körül, a 200 méter átmérőjű körnek megfelelő területre szorították le, mely területnek a hidhoz való hozzáférés szempontjából úgysis szabadnak kellene maradnia. E megállapodásokkal a hidsánc megszüntetésének és az állandó dunai hid megépítésének kérdése oly stádiumba jutott, hogy igen rövid idő alatt mindkettő meg fog valósulni, mert mind a kettő első rangú érdeke a város közönségének.

A hid tervei már elkészültek. Zielinski Szi-lárd dr. műegyetemi tanár készítette el őket. A költségelirányzat két millió 800 ezer korona.

A közigazgatási bejárást is megtartották 1909. év tavaszán és amennyiben a kölesön megszerzése ügyében nehézségek nem fognak felmerülni, 2—3 év után már állandó hid fogja összekapcsolni Szerém és Bács-Bodrog vármegyét, illetőleg Ujvidék városát és Péterváradvárárt, miáltal Ujvidék a délvidéki kereskedelem gócpontjaként nagy mérvben fog emelkedni jelentőségben és fontosságban. Az új állandó hidat a jelenlegi fahid közelében fogják építeni.

Betegségek.

Irta: **Strompf Artur.**

Kicsiny a születési, nagy a halálozási szám. Az ország lakosait mindenféle járvány pusztítja, egyre veszedelmesebb mérveket ölt a kivándorlás. Mikor a statisztika rideg számhalmaza ezeket mutatja, önkéntelenül gondolkodóba esik a hazáját féltő ember, önkéntelenül az a kérdés vetődik fel előtte: miért van ez így? Lehet-e ezen állapotokon változtatni? Lehet-e menteni Magyarországot attól a sorstól, amelyre a régi, hatalmas államok jutottak, amelyeknek kebelében mindezen bajok megvoltak. De a gyógyításhoz orvos is kell, olyan orvos, aki nem retten vissza a legradikálisabb gyógymódotól sem, hogy betegének üdvösséggel teli egészségét visszaadja. De hol található orvos most, amikor mindenki saját betegségével küzd, vagy egyéni hiúságát elébe helyezve mindennek, nem ér rá azokat a módokat kutatni, melyek a közállapotok javítását, a megélhetési viszonyok könnyítését előzzák. Mert mi kellene egyéb? Ha akadnának a vezető férfiak között olyanok, akik lelkiismeretesen vizsgálnák az ezer sebtől vérző ország száz baját, lenne-e könnyebb valami, mint felfedezni a bajokat és az orvosságokat, amelyek lehetővé teszik, hogy kievickéljünk az immár létünket fenyegető bajokból.

Vegyünk sorjába egy-két oly betegséget, melyek, — ha nem orvosoltatnak, — hozzájárulnak ahhoz, hogy Magyarországnak, ennek a természettől hatalomra predesztinált országnak népe elpusztuljon.

Alacsony a születési szám. Ez az első betegség, amit gyógyítani kell. Már pedig elpusztul a magyar faj, ha polgárai olyan laza erkölcsi felfogást tanúsítanak, mint a minőről egyik budapesti lap ijesztő képet adott, mikor leleplezte, hogy egy nagy magyar városban az utolsó hónapban az eddiginek ép az 1/10-re redukálódott a születések száma. És miért? Tán a várost legnagyobb részt idős ember lakja vagy tán oly nehezek a megélhetési viszonyok, hogy egy-két gyermek születése az utolsó falat kenyértől fosztaná meg a szülőket? Dehogy pusztulna el azért, hanem így kényelmesebb. Ha nines gyermek, sokkal több időt lehet szánni a mulatságokra, az egyke pedig jövőendő állampolgárokat gyilkol meg, tesz tönkre. A miről pedig szó leendő, az az életerős, munkára vágyó, dolgozni akaró és tudó állampolgárokat vezet ki az országból, hogy más országban járuljon hozzá a közterhekhez, más országot gazdagítson. Elmennek, mert nagyok a közterhek, drágák a megélhetési eszközök, kevés a kere-

set; nyomorogni kell. Nines föld, holott Magyarország par excellence mezőgazdasági állam. A földbirtok egyesek kezén van. A kisbirtokot magukhoz szívják a nagybirtokok; a kisbirtok tulajdonosa még a nyomorult napi élelmet és a némileg tisztességes ruházódást sem bírja földjéből kikeresni. — Hej pedig de lehetne ezeken segíteni. — Államilag parcellázni a hitbizományokat, megváltani a papi birtokok egy részét, behozni a progresszív adózást. Igazságos munkáspolitikát, a föld és egyéb uszora megszüntetését eredményezné.

De elég ennyi a betegségekből. Ha még ezekhez hozzávesszük a speciális morbus Hungaricus t, a nemtörődömséget, a gőgöt és egyéb hasonló tulajdonságokat: betelik a mérték. Segíteni kell sürgősen, a törvény kérlelhetetlen szigorával kell büntetni, akik tudatosan és rendszeresen irtják a jövő generációt, munkát a népek, földet az anyagi gondokkal küzdő s a tönk szélén álló kisbirtokosságnak, tanítani a tudatlanság sötét fertőjébe sülyedt elámitottakat, m é l t á n y o s a d ó z á s t.

Sopánkodunk! Sopánkodunk: munka, felvilágosodottság mikor jön el a te országod.

HIREK.

Tisztelt olvasó közönségünknek szives tudomására hozzuk, hogy az »Ország Vasárnapja« cimen f. é. szeptember hó 11-én megjelenik egy új szépirodalmi és közgazdasági heti folyóirat, melyet minden egyes előfizetőnk díjtalanul, vasárnapi számunkhoz mellékelve fog megkapni.

Ezen kedvezményünk bejelentésével nem öndicsékvés a célunk, mert amit olvasógárdánknak ez által nyújtunk, reklámot nem igényel.

Mindössze csak annyit jegyezzünk meg, hogy az »Ország Vasárnapja«-nak szerkesztősége az illusztris irodalmi és közgazdasági írók táborából áll, hogy regény tárca és novella sorozata a mestermunkák termékeit fogják képezni, hogy közgazdasági rovata független kiváló gazdasági szakírók cikkei révén ad olvasóinak tájékoztatást a hazai és világgazdaság termelésének, forgalmának és fogyasztásának fontosabb fázisairól és mind ezeknek kiegészítéséül, hogy az »Ország Vasárnapja« első számának tartalmát teljes részletességgel idejében fogjuk t. olvasóközönségünkkel tudatni.

A szerkesztőség.

Tűzoltói versenyek. A Bács Bodrog vármegyei tűzoltó szövetség az ideai közgyűlést e hó 14. és 15-én Zentán tartja, még pedig versenyekkel összekötve. Az ujvidéki önk. tűzoltó egyesület, mint a vármegyei szövetség tagja nemcsak a közgyűlésen vesz részt, hanem a versenyekre is nevezett. Hisszük, hogy derék tűzoltóink győztesen kerülnek ki a versenyekből.

Esküvő. Dr. Fenyő Győző és Mannheim Erzsébet esküvőjüket e hó 16-án tartják Topolyán.

Kinevezés. Vojnits István B. B. vármegyei főispán Dr. Fényes Győző ujvidéki gyakorló orvost tiszteletbeli vm. járásorvossá nevezte ki.

Az adófizetők megnyugtatóására szolgáljon az a hír, hogy a kormány legutóbbi minisztertanácsán elhatározták, hogy az exlex-ben felszaporodott adók behajtása körül a legmesszebbmenő méltányosságra utasítottak a pénzügyi hatóságok.

A tüdővész pusztítása. A belügyminiszter legújabb jelentése szerint f. é. január havában a magyar birodalomban 5874 egyén esett a gümőkór áldozatául. E számban B. Bodrog vármegye 159, Baja 10, Szabadka 44, Ujvidék 9 és Zombor 8 halálesettel szerepelt.

Halálozás. Id. Lobenstein Károly, pártunk lelkes híve és családja súlyos veszteséget szenvedett a hó 6-án, midőn egyetlen kis unokája, Brunó, a család öröme és szemfénye rövid szenvedés után meghalt. A gyászoló család fájdalmában nagyszámu ismerősei és barátai őszinte részvételt osztanak.

Sorozás a megyében. B. Bodrog vármegye egyes járásában a sorozás a következő rendben tartatik meg: Bácsalmás aug. 10-20, Zombor járás aug. 27-31, Apatin szept. 2-7, Baja járás szept. 12-16, Topolya aug. 8-13, Óbecse szept. 2-10, Zenta város szept. 12-15, Zenta járás szept. 16-20, Magyaránizsa szept. 22-24, Ujvidék járás aug. 11-22, Zsablya aug. 24-27, Titel aug. 29-31, Kula szept. 2-10, Hódság szept. 12-19, Palánka szept. 22-28.

Lövészet. A polg. céllövész-egyesület által a hó 7-én rendezett lövészet alkalmával összesen 240 lövés tétetett a 10 körű 200 m. távol céllapokra; díjnyertes lőn, még pedig találó lövésért: Stoy V. 5/26, Burmann S. 3/11; mély lövésért Stoy V. (X), Massong P. (IX) és Burmann S. (VIII). Vasárnap aug. 14. én ugyancsak a 10 körű céllapokra lőnek 200 m. távolba.

Rókus-ünnepély. Az építészeti munkásegylet jövő vasárnap, aug. 14-én (kedvezőtlen idő esetén 15-én) betegsegélyző pénztára javára hangversenyyel és táncal egybekötött Rókus-ünnepélyt rendez a lövölde helyiségeiben. A zenét a 96. gyalogezred szolgáltatja. Belépti díj 80 fill., kezdete 4 órakor.

Árverési hirdetés. A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett, nyilvánosan eladatni: Arad aug. 16-án; Győr, Szabadka, Ujvidék, Kassa, Eszék, Nagyvárad, Békéscsaba, Pécs, Sátoraljaújhely, Nagyszében aug. 17; Miskolc (gömöri p. u.) és Pápa 22; Budapest (dunaparti p. u.) Losonc 23; Temesvár, Józsefváros 24, Pozsony, Debrecen, Kolozsvár, Zágráb, Fiume, Brassó 25; Szatmár-Németi, Szolnok 26 és Szeged aug. 29-én.

Százezer kor. alapítvány. A király 80. születésnapja alkalmából Bács Bodrog vármegye egy 100.000 kor. alapítványt tesz a megyei alkalmazottak gyermekei számára — valóságos, nemzetiségi és faji különbség nélkül.

A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden augusztus hó 28-án d. e. 9 órakor a szegedi alsó szivattyú-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kelően felszerelve a m. kir. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos körút 61.) küldendők be.

Egy vendéglős kitüntetés. A király Liechtenekert Andrást, a szabadkai Bárány szálló tulajdonosát közhasznú működése elismerésül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

102 éves öngyilkos. A sztraceni völgyben Resofszy János 102 éves szénégető felakasztotta magát. Azért lett öngyilkos, mert szemei romlani kezdtek és nem akart 75 éves fiának terhére lenni munkaképtelenségével.

Zsablya a tanítóért. Zsablya község képviselőtestülete nemcsak a község tisztviselőinek fizetését rendezte, de az összes felekezeti és községi tanítók fizetését is 200 koronával emelte. Így most a zsablyai tanítók törzsfizetése 1200 korona.

Tűzek. Szombat reggel a temerini utca 2. számú házban levő faesárdák gyuladt ki ismeretlen okból, a tüzet azonban a házbeliék mielőtt nagyobb kár történt volna, eloltották. Kedd délután 1/2 órakor a Kossuth Lajos utca 47. számú ház pincéjében levő Klein és Ungár cég tulajdonát képező raktárban keletkezett ismeretlen okból tűz, mely az ott felhalmozott nyers olajat, terpentint valamint a szomszédos pince

Általános

igazság hogy az emberek

egyenlő

véleményre jutnak, ha

közvetlen

tapasztalataik egyenlők. Szerke az egész országban

községenkénti

tapasztalatok bizonyítják immár, hogy százával és ezrével keresik fel az **ujvidéki ártezi gyógyfürdőt**, melynek vize nem

titkos,

hanem valódi és mégis csodás hatású és könnyűvé teszi a

választást,

hogy pénzünket külföldre vigyük-e, vagy

követeljük

a szenvedő betegtől, a hazájában, Ujvidéken, keressen betegségére enyhületet.

E fürdő jótékony hatása mindenkire, tehát a

nőkre is kiterjed.

raktárakban a lakóknak elhelyezett fakészletét és gazdasági felszereléseit hamvasztotta el. A nyomban kivonult tűzoltóságának másfélórás munkája után sikerült csak a tüzet elfojtani.

Legényvirtus. Sljik István hétfőn reggel ittas fővel ment a sorozásra; utközben összetalálkozott Zagoresics István földmivessel, kit minden ok nélkül megtámadott és jobb kezefején valamint bal lábán megszurtt. Zagoresin panaszára az eljárás Sljik ellen megindult.

Vásári csalók. A vasárnapi országos vásárrunkon két ismeretlen egyén több embert csapott be az ismeretes erszény dobással, ami abból áll, hogy a kiszemelt áldozatot az egyik egyén valamely ürügy alatt elcsalja valahová, utközben azután egy előre elhelyezett erszényt talál, melynek tartalmát az áldozattal megosztandó valamely félreeső helyre vonulnak. Ekkor jön a másik és az osztozkodáson rajtuk üt, hogy megtalálták erszényét. Elsősorban az áldozat cipőjét húzza le és ott keresi pénzét, majd elszedi annak zsebeiből minden pénzét azzal, hogy az is az övé, eközben a társ eljött a tárcát, mire itt van a tárcám futásnak ered, a társ mint ha üldözne utána. Az áldozat mire magához tér meglepetéséből és cipőit felhúzza, már mindketten eltűntek a vásári tömegben.

Szent-István napi nagy ünnepély. A kies Margitszigeten országos nagy ünnepély lesz augusztus 20-án Szent-István napján, amelyet a gróf Zichy János vallás és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatorium Egyesület rendez ritka érdekes műsorral, kiterjeszkedvén valóban gondos és olynemű szórakoztatásokra, amelyek a fővárosba egybeseregülő nagy közönségnek az idej Szent-István napot bizonyára kellemessé fogják tenni. A Margitsziget tulajdonosának, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának, de a Gyermekszanatorium kormányzóságának is az volt a főtörekvése, hogy ez alkalommal a szigeti egykoronás belépődíjért kizárólag oly mulatságokban gyönyörködhessek a közönség, amelyre nem igen van máskor alkalma főleg a vidékről Budapestre ránduló nagy közönségnek és hogy Szent-István napján semmiféle külön belépődíjat a sziget aznap látogatóinak sehohse kelljen fizetnie. Ezért vette fel a rendezőség a programba azt a nemzetközi atletikai viadalt, amelyet Andrássy Géza gróf kezdeményezésére rendez teljesen ingyen szigeti sportpályáján a Magyar Athletikai Club délután 3 órától—7 óráig és mely bőségesen fog érdekfeszítő sportmutatványokkal szolgálni, amennyiben a legkülönbébb atletikai számokon kívül másfél órára tervezett labdamérkőzéssel és ezuttal a nagy nyilvánosság előtt először kardmérkőzéssel is gyönyörködtetni fogja a nagy közönséget. Méltán fog feltűnést kelteni Emmerling Adolfnak két tüzi játék, melyek közül a „nappali tüzijáték” alkalmas fog szolgáltatni annak beigazolására, hogy világos nappal is mily hatalmas tüzijáték hatásokat lehet elérni: de a külön esti tüzijáték pedig a Dunán valóssággal szenzációs lesz. Mint utítás bemutatásra fog kerülni több tűz fénykép, népszerű államférfiaink és színésznőink képe, de főleg meglepetést fog kelteni Hohenberg Zsófia hercegnőnek, az egyesület védnökőjének „tűzfényképe.” Az országos ünnep élénkítésére a Henry cirkusz igazgatósága átengedte egyik legkiválóbb műsorszámát, a 10 tagu Riccardinis néger ének- és táncsoportot, amely a főváros művészkörében oly általános feltűnést keltett. A bájos csoport délután és este is a közönség sorában fog szerepelni legújabb ének és táncszámával. — Változatos programot ölel fel a velencei éjszaka területe, ott fog ugyancsak minden külön díj nélkül a Ganz gyári dalkör, továbbá Bachó József karnagy vezetésével a népszerű honvéd zenekar és Szeghő Kálmán vezetésével a XXIII. gyalogezred zenekara közreműködni. A közönség kényelméről teljes mértékben gondoskodik a rendezőség, amennyi-

ben a főváros minden részéből ingyen fogják automobilon és omnibuszok a közönséget a szigetre vinni és mindenki, aki az automobil vezetőjénél, vagy az omnibuszon az egy koronás jegyet megváltotta, ingyen jogosult az automobil és omnibusz használatára. Ugy az automobil, mint az omnibusz felszállás céljából bárhol megállíthatók és egész napon át szakadatlanul közlekednek. A kiinduló állomások minden forgalmas utvonalon lesznek. A méreteiben egészen rendkívüli nagy ünnepség ezáltal bizonyára teljesen ki fogja elégiteni a résztvevő nagy közönséget, mert a rendezőség főcélja volt, hogy ezáltal a közönség kizárólag a szigeti egy koronás belépődíjért kapjon mindennemű szórakoztatást, de a Fővárosi Közmunkák Tanácsa is feltételül szabta, hogy a szigeten külön díj egyetlen-egy látványosságért sem szedhető. A hídon át egész napon át egy korona a belépődíj, gyermek és katonajegy ára a hídon 50 fillér, a hajón pedig a menettérti jegy ára 1 korona 40 fillér, míg a katona és gyermekjegy ára 60 fillér. Az atletikai verseny értékes díjai a Nemzeti Színház előtti pavillonban vannak közszemlére téve, a győztes athlétákat a M. A. C. látja vendégül és a díjak kiosztását Bezerédj Viktor államtitkár alelnök fogja végelni, aki a távollevő gróf Zichy János kultuszminisztert fogja helyettesíteni. Az ünnepély hirdető díszes plakátok szolgálnak tájékoztatásul az ünnepély egyes részleteiről, egyébként az ünnepség részletes műsorát az erre az alkalomra kibocsátandó Istvánnapi lap is közölni fogja.

Ministeri köszönet. A vall. és közokt. miniszter Flech Ferenc kairói lakosnak a palánkai áll. polg. fiú- és leányiskola tanulói javára 1200 kor. tőkével tett alapítványáért, valamint az ezen iskolának ajándékozott több rendbeli műtárgyért köszönetét nyilvánította.

Vendéglősök kongresszusa. A magyarországi vendéglősök és koreszmárosok f. szeptember hó 6. és 7-én Budapesten országos kongresszust tartanak, melyen Ujvidékről is többen készülnék résztvenni.

Egyházmegyei hírek. Jagieza István káplán a miskai plébániára plébánosnak nevezetett ki. Novák Béla id. miskai adminisztrátor Kalocsára, Greinich Ferenc Kecelről Moholra, Böhm Jenő Moholról Kecelre, Jungert Péter Futakról Adára, Schmelhegger Emil Adáról Futakra kápláni minőségben áthelyeztettek.

A baja — bezdán — zombor — apatin-szondi vasutvonal összes előmunkálatai készen vannak, úgy hogy az építkezés megkezdése már csak rövid idő kérdése. Az engedélyesek: Gfrerer, Schoch és Groszmann budapesti vállalkozó cég kérelmére B. Bodrog vármegye 980.000 k. hozzájárulást szavazott meg, amivel e vasút megvalósításának lehetőségét biztosította.

Lódiázás Titelen. A B. Bodrog vm. gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 8-án Titelen lódiázást tart.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Politikai főmunkatárs **dr. Medvezky Imre.**
Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Hirdetések.

Házaladás.

Egy jó karban tartott ház az **Árpáduca 14.** sz. alatt, mely 4 szobából s 4 konyhából áll, nagy udvarral és kerttel, előnyös feltételek alatt szabad kézből eladó.

Bővebbet nyújt ugyanott **Kiss József** házalajdonos.
2—3

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztésképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai

„ÁGNES“

F O R R Á S

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és éles savanyúvíz; dús széntartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső és húgyszervi betegségeknek.

Kedvelt borvíz.

Főraktár Ujvidéken: Dietzgen Imre fia
fűszerkeresk. cégnél. 8—20

TITOK

marad minden háziasszony előtt, hogy miként kölesönözhet a szobapadlónak

állandó, szép és előkelő szint, amíg a valódi Eisenstädtler-féle

EGLASINE

padló-fénymázt nem használja. 9—10

Az „Eglasine“ három óra alatt megszárad

Xemény mint a borostyánkő, gyönyörű tükröző szint ad.

Az „Eglasine“ teljesen szagtalan.

Az „Eglasine“ fénye tartós, mosható

és ezért előszeretettel használják konyhabutorok fényezésére is.

Kérjen mindenütt csak valódi Eisenstädtler-féle

padlófénymázt és ügyeljen a „Páncélos lovag“ védjegyre amely minden dobozon látható.

Minden nő szeret

hatalmának, vagyis szépségének fenntartására áldozni és helyesen teszi, hiszen azért nő, hogy szép legyen. Az elcsúfító vörös orr, szeplő, májfolt, mitesszer, pattanás, ráncok, foltok, minden arctisztatlanság és bőrhány eltávolítása kötelessége a nőnek, vétek volna rut arccal élni, ha van megbízható tökéletes szer, mely szépséget teremt. Alttalában a legjobban szeretik a **Kriegner-féle szépség-szereket** és pedig az

Akácia-krém, mely 2-3 nap alatt minden szépség-séghányt gyökeresen eltüntet, teljesen ártalmatlan, fehérít, üdít, simít és szépít. **Ára 2 korona.**

Akácia-szappan kellemes, tartós és üdítő. **Ára 1 korona.**

Akácia-Puder védi a bőrt a nap és szél befolyása, valamint arctisztatlanságok ellen. **Ára 1 korona.**

Aki ezeket a szereket használja, annak nem kell vénüléstől tartania, szépségének hatalmát megtartja a legmagasabb korig. Kaphatók az összes gyógyszertárakban. Póstaí szétküldés naponta.

KRIEGER gyógyszerár

B U D A P E S T, Kalvin-tér. (Baross-u. 2.)

Szülők figyelmébe.

Intelligens fiatal emberek, kik legalább 4 középiskolát végeztek, szakszerű kiképzést nyerhetnek a műfogtechnika összes ágaiban, mérsékelt honorárium fejében.

Fenyvesi Menyhért

fogászati művek laboratóriumában.

Budapest, V. Fürdő utca 1. sz.

Levélbeli kérdézősködékre válasz. 9—10

Kiadó lakás.

A szt. István utca 8/a sz. alatt levő házam utcai lakása folyó évi november hó 1-től esetleg október 15-től) kiadó.

Van benne 4 szoba, konyha, kamra, mosókonyha, pince és ésfakamra.

Gály József

2—3 szt. rókusi rom. k. kántortanító.

Berger Rizzi gépirói, könyvviteli és gyorsírói

szakiskolát nyitott,

mely minden hó 1-én és 15-én kezdi az illető tanfolyamot, még pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvviteli és gyorsírásé 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is.

Díjak: a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvviteli 12 kor., gyorsírói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hán-utca 5. szám.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétel következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknek, csúszos bántalmaknál, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenz József-rakpart 22.
Kátkezelőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás,
mert egyszerre tisztít és fehérít is,
s meglakart minden fáradságot
és megerőltetést!

